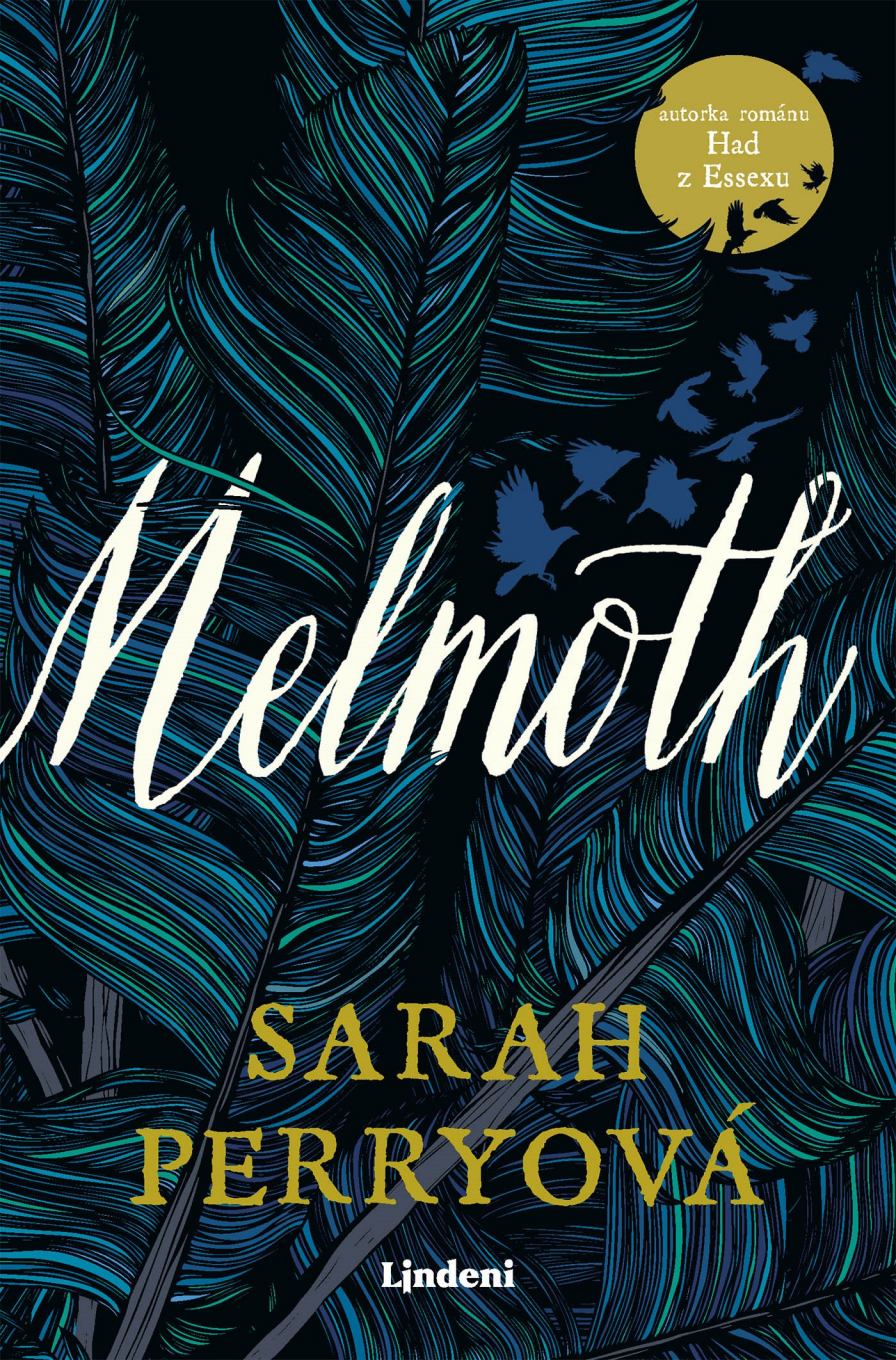
autorka románu
Had
z Essexu
Melmoth
SARAH
PERRYOVÁ
Lindeni

Melmoth

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Lindeni

Sarah Perryová
Melmoth – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

Melmoth

SARAH PERRYOVÁ

Melmoth

Lindeni

In memoriam Charlesovi Robertovi Maturinovi

Majte otvorenú myseľ
a beznádej nech je od vás čo najďalej.

Silouan Atoský citovaný v *Love's Work* (Ľúbostnom príbehu)
od Gillian Roseovej

J. A. Hoffman
Česká národná knižnica

december 2016

Môj drahý doktor Pražan!

Hlboko ľutujem, že sa tento dokument dostane do Vašich rúk, a tak sa stanete svedkom toho, čo som urobil!

Veľakrát ste sa ma opýtali: „Josef, čo píšete? Čo robíte celý ten čas?“ Priateľu, nepovedal by som Vám to, lebo som len osamelý strážca pri dverách. No teraz mi pero vyschlo, tie dvere sú otvorené a niečo ma za nimi čaká, niečo, čo ma za trochu záujmu prejaveného z Vašej strany môže zničiť. Vydržím to, hoci som si nikdy nezaslúžil Váš záujem, ale bojím sa o Vás, lebo za tým prahom svieti len jedno svetlo, a to je oveľa desivejšie ako tma…

Prešlo desať dní, odkedy myslím len na svoju chybu, na tú najhoršiu chybu! Nemôžem spať. Cítim na sebe jej oči, obraciam sa s nádejou aj so strachom, ale zistím, že som sám! Kráčam mestom tmou a myslím na to, že začujem jej kroky a nájdem to, za čím sa načahuje moja ruka, ale raz mi už svoju ponúkla a pochybujem, že mi ju ponúkne znova.

Nechávam tento dokument v šatni knižnice s inštrukciami, aby Vám ho doručili, keď prídete k svojmu stolu.

Prepáčte! Už ide!

J. A. Hoffman

PRVÁ ČASŤ

Pozrite! V Prahe je zima: nad mestom sa vznáša noc, nad tisíckami jeho vežičiek. Pozrite na tmu pri svojich nohách, na všetky ulice a uličky, akoby ju tam niekto zamietol metlou. Pozrite sa na kamenných apoštolov na starom Karlovom moste, na kŕdle modrookých kaviek na pleciach Svätého Jána Nepomuckého. Len pozrite! Prechádza po moste s hlavou sklonenou k vyblednutým mačacím hlavám: Helen Franklinová, štyridsaťdvaročná, ani vysoká, ani nízka, vlasy nemá tmavé ani svetlé. Na nohách má obuté čižmy, čo jej slúžia od novembra do marca, a na zápästí hodinky po svojej matke. Na rukáve sa jej leskne čerstvý sneh ako jagavá soľ, má ho aj na pleciach. Starší kabát má opásaný a je trochu bezfarebný ako ona, lebo má už deväť rokov. Cez prsia má prevesenú malú kabelku na remienku, v taške svoju popoludňajšiu prácu (návod na obsluhu práčky, ktorý prekladá z nemčiny do angličtiny) a zelené nezjedené jablko.

Na pohľad sa vám môže zdať nevýrazná a sivá ako myš, ale keď sa rozídu nízke mraky a hladinu rieky zaplaví biele mesačné svetlo? Nič, vôbec nič vám to nehovorí, len jedno: tie hodiny, tie dlhé minúty toho krátkeho dňa, sú posledné, kým nevie nič o Melmoth, hrom je len hromom a tieň len tmavou škvrnou na stene. Keby ste jej to teraz mohli povedať (urobte krok vpred, chyťte ju za zápästie a zašepkajte to!), možno by sa zastavila, zbledla by a zmätene by sa vám pozrela do očí. Možno

by sa pozrela na osvetlený hrad vysoko nad Vltavou a potom na biele labute spiace na brehu rieky. Obrátila by sa na nízkom podpätku a razila by si cestu späť prechádzajúcim davom. Ale – hm, nemá to zmysel: len by sa usmiala, netrpezlivo, napoly pobavene, tak ako to má vo zvyku, zbavila by sa vás a vrátila by sa domov.

Helen Franklinová zastane tam, kde sa most dotýka brehu. Popred Národné divadlo rachocú električky, v divadelnej jame hobojisti obliznú jazýčky a prvá huslistka sa trikrát ukloní orchestru. Je dva týždne po Vianociach, ale mechanický stromček na Staromestskom námestí sa otáča a otáča, vyhráva poslednú pasáž zo Straussa a ženy z Hovu aj Hartlepoolu stískajú v rukách papierové poháre s pariacim sa vínom. Po Karlovej ulici sa šíri vôňa šunky a dreva, vôňa cukru pripáleného na uhlí. Sova na čomsi zápästí v rukavici si napráva pierka, potom sa opatrne zohne k dlani plnej mincí. Je tu celé javisko, doplnené lanami a kladkami: príjemný večerný sebaklam, ale nič viac. Helen nežije v sebaklame, ani nikdy nežila – radosti a starosti Čiech ju nezaujímajú. Nikdy nestála a neobdivovala krásny orloj, ktorého majstra-zostrojiteľa oslepili, aby už v inom meste nemohol taký orloj postaviť; nikdy si nekúpila matriošky v drese anglického futbalového tímu, nepozerala sa neprítomne pri západe slnka na Vltavu. Ani pocit viny za zločin, ktorý ju prenasleduje, nemôže napraviť to, čo sa už napraviť nedá. Je vo vyhnanstve a dobrovoľne zasvätila celý svoj život slovám a termínom, čo sú jej vlastnou porotou aj sudcom.

Svetlá sa zmenia, dav sa pohne, unáša Helen ako hlučný príboj a pritlačí ju k železnému zábradliu. Vy-

tiahne z vreciek rukavice a potom to začuje za krikom bohatých Kórejčanov na loďkách v dokoch okovaných mosadzou. Jej vlastné meno k nej nesie vietor ponad rieku. „Helen, Helen Franklinová!“ kričí ktosi freneticky, ako keby stratila peňaženku. Helen zdvihne zrak, priloží si k ústam ruku v rukavici a uvidí ho. Pod pouličnou lampou sa trasie vysoký muž v modrej košeli bez kabáta. Na hruď si pritíska veľký tmavý predmet. Pozrú si do očí, muž zdvihne do vzduchu ruku. „Áno?“ Tvári sa netrpezlivo, naliehavo. „Hej, môžete prísť sem, prosím? Poďte sem, prosím.“ Muž si chytí cíp košele, akoby mu tenká látka dráždila pokožku. Celé telo sa mu neovládateľne trasie.

„Karel,“ prehodí Helen, ale ani sa nepohne. Je to Karel Pražan, ktorý predstavuje presnú polovicu jej tunajších priateľov a známych. Zoznámili sa v kaviarni Českej národnej knižnice. V to dopoludnie tam ani neboli voľné stoly. Je vysoký, chudý, tmavé vlasy sa mu lesknú na hlave. Košeľu má z hodvábu, topánky zo semišu alebo z teľacej kože, podľa ročného obdobia. Nie je pekný, ale vznáša sa okolo neho akási charizma. A vždy vyzerá, akoby sa práve oholil. No aj z diaľky, za siluetami prechádzajúcich detí vo farebných bundách, sa dá rozoznať jeho bledosť, vpadnuté oči človeka, ktorý nespáva. Chlad mu poznačil pery modrastou farbou, ruka, ktorá zviera predmet na hrudi, sa trasie, akoby si namáhal všetky kĺby. „Karel,“ zopakuje Helen a vykročí k nemu. Urobí desať krokov a rozozná spis viazaný v hrubej čiernej koži. Má odraté okraje od toho, že sa často otvára, a je trikrát previazaný čiernou koženou páskou. Pouličná lampa osvetlí nápis v rohu, ale Helen ho nedokáže

rozoznať. „Karel?“ zopakuje. „Dajte si môj šál. Čo sa stalo? Kde máte kabát? Ste zranený?“ Potom jej zíde na um ešte niečo. „Ide o Theu?“ Predstaví si Theu, jeho partnerku a určite jeho lepšiu polovičku, bez života, na vozíčku na prízemí, oči upiera na nejaké miesto na sadrovom strope, a zrazu je preč – ako sa vždy báli –, v noci jej cievu v mozgu upchala ďalšia krvná zrazenina. „Thea?“ zopakuje netrpezlivo Karel. „Čože? Tá je v poriadku. Nechcem ho,“ rázne odtisne ponúkaný šál, potom nechápavo pozrie na Helen, prečo ešte neprišla na to, čo ho trápi.

„Ochoriete.“

„Vezmite si ho! Nechcem ho. Je mi to jedno. Pozrite, myslím, že by sme si mali na chvíľu sadnúť.“ Poobzerá sa, ako keby si chcel sadnúť hoci aj s prekríženými nohami na chodník, potom potrasie spisom v koženej väzbe. Helen vidí, že je ťažký, plný dokumentov a mokrý. Karel pohne palcom a pošúcha monogram v kúte: J. A. H. Helen si všimne, že ho šúcha znechutene, ale zároveň starostlivo, ako keby to bol predmet, po ktorom prahol celý život, nielen aby si užil jeho hodnotu, ale aby pocítil aj jeho odporný pach. „Nie je to dobré. Musím to niekomu povedať a zo všetkých ľudí to znesiete len vy. Chcem povedať,“ odmlčí sa a neľútostne sa zasmeje, „myslím, že by mohla prísť aj sem a pozrieť vám smrteľným pohľadom do očí, aj tak by ste neuverili! Ani slovu!“

„Ona? Kto je ona? Karel, nevzali ste ten spis niektorému svojmu kolegovi? Nemali by ste sa takto s niekým zahrávať.“

„Ach,“ zachripí. „Uvidíte.“ Vykročí sám, potom pozrie cez plece, či za ním kráča aj ona, ako keby bola len

dieťa unavené hrou. Helen ho teda nasleduje po ulici dláždenej mačacími hlavami popod kamenný oblúk stojaci ani desať metrov od hľadáčika turistov, ale určite by ste ho nenašli, keby ste o ňom nevedeli. Karel otvorí natreté dvere, prejde za hrubé závesy chrániace vnútro pred chladom a sadne si do tmavého kúta. Miesto pôsobí osobne – pri oknách sa hromadí vlhký vydýchaný vzduch, na stoloch sú zelené popolníky, štyridsaťwattové žiarovky žiaria v zelených tienidlách – a Helenina úzkosť sa vytráca. Sadne si vedľa svojho priateľa, ktorý sa stále chveje, stiahne si rukavice, napraví si rukávy svetra na zápästiach a obráti sa k nemu.

„Musíte niečo zjesť. Ste veľmi chudý. Teraz ste ešte chudší."

„Nechcem jesť."

„Stále rovnaký..." Helen kývne na dievča v bielej blúzke, objedná Karlovi pivo a sebe len vodu z vodovodu.

„Myslíte si, že som šialený," povie Karel. Uhladí si vlasy, čo len potvrdí, že za posledný týždeň zostarol najmenej o päť rokov – jeho chudá tvár je ešte vycivenejšia a pokrýva mu ju biele strnisko. „Nuž, možno aj som. Pozrite sa na mňa! Nespím, ako vidíte. Sedím celú noc, čítam znova a znova... Nechcel som obťažovať Theu, takže čítam potajomky. S baterkou. Ako malý chlapec."

„A čo čítate?" Čašníčka im prinesie pivo a vodu, v ktorej pláva len jedna kocka ľadu.

„Vraj čo čítam! Ani jedno slovo navyše. Presne ako vy. Už sa cítim lepšie – akoby som sa necítil? Vo vašej prítomnosti všetko vyzerá fantasticky, bizarne. Ste taká obyčajná, že v porovnaní s vašou existenciou všetko ostatné vyzerá výnimočne. Myslím to ako kompliment."

„Pravdaže. Tak potom mi povedzte…“ Helen položí svoj pohár presne doprostred kartónovej podložky, „povedzte mi, či to, čo čítate… je to v tomto spise?“

„Áno.“ Karel si vytrasie zo škatuľky jednu cigaretu Petru a zapáli si ju na tretí pokus. „Vezmite si ho. Otvorte ho.“ Takmer zlomyseľne na ňu pozrie, pripomína jej dieťa, ktoré zlomyseľne strká pavúky do balíčka cukríkov. Načiahne sa k spisu – je veľmi studený, nasiaknutý nočným vzduchom. Chce ho otvoriť, ale je tesne zaviazaný, takže má problémy s uzlíkmi. Napokon sa jej to podarí a na stôl sa vysypú žltkasté papiere. „Tu,“ ukáže Karel. „Tu.“ Pichne ukazovákom do papiera, potom sa trochu odtiahne k stene.

„Môžem sa pozrieť?“

„Ak chcete… Ach, počkajte, počkajte.“ Vtom sa otvoria dvere a hrubé závesy sa pohnú v závane vetra. „To je ona… prišla? Vidíte ju?“

Helen sa obráti. Dovnútra vojdú dvaja mladíci, nemajú viac ako osemnásť rokov. Nadúvajú sa od pýchy, že už zarábajú a môžu si to dovoliť. Otrasú si sneh z pracovnej obuvi, rázne mávnu na čašníčku, potom sa zahľadia na svoje mobily. „Vošli len muži,“ prehodí Helen. „Dvaja celkom obyčajní muži.“

Karel sa zasmeje, pokrčí plecami, potom sa znova nakloní dopredu. „Nevšímajte si ma,“ povie. „Viete, nedostatok spánku… Myslel som, že vidím niekoho, koho poznám.“

Helen si ho chvíľu premeriava. Na tvári má úzkosť a rozpaky, ona na svojej asi zvedavosť. No napokon vyhrá trpezlivosť – Karel prehovorí, keď bude pripravený. Helen sa znova pozrie na rukopis. Je napísaný po ne-